

A 1651/medborger

Behandles i Udvalget for Velfærd i Norden

Udvalget for Velfærd i Nordens betænkning over
**Medlemsforslag
om bekjempelse af menneskehandel**

Forslag

Udvalget for Velfærd i Norden foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at sikre at kampen mod menneskehandel tager højde for de nye former for tvangsarbejde og udnyttelse af mennesker. For eksempel:

- seksuel udnyttelse af mennesker via live streaming på internettet
- socialt bedrageri, hvor ofre bliver bragt til de nordiske lande for at udnytte offentlige sociale ydelser, som bagmændene derefter hæver.
- Oprettelse af firmaer (herunder fiktive firmaer), hvor ofre for menneskehandel udnyttes til at arbejde under slavelignende forhold.

at udarbejde en holdningsplan, der - gennem etiske retningslinjer og kampagner - sigter mod at reducere efterspørgslen af handlede mennesker indenfor alle former for tvangsarbejde.

at igangsætte en undersøgelse af økonomien i menneskehandel og slaveri Norden.

Udvalget for Velfærd i Norden foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at bekæmpe handel med asylbørn gennem oplysning og information om rettigheder i modtagelsescentrene.

at inddrage civilsamfundet i kampen mod menneskehandel, - herunder NGO, der arbejder indenfor dette felt samt fagbevægelsen og arbejdsmarkedets parter.

at kæmpe for at den europæiske og internationale lovgivning på området tager højde for de nye former for menneskehandel.

Baggrund

Mittengruppen lagde et forslag frem om bekæmpelse af menneskehandel på Nordisk Råds session i 2015. Forslaget lød som følgende:

Midtengruppen foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

- å intensivere arbeidet mot menneskehandel med fokus på felles nordisk samarbeid og grenseoverskridende tiltak
- å ytterligere styrke det internasjonale samarbeidet knyttet til be-kjempelse av menneskehandel
- å arbeide for at politiet, ansvarlige myndigheter, tollvesenet, personell i eldreomsorgen, personell på asylmottak, helsepersonell, lærere med flere berørte personellkategorier, får kompetanse til bedre å kunne identifisere ofre for menneskehandel
- å gjennom kunnskaps- og erfaringsutveksling arbeide for at ofre for menneskehandel gis en god behandling.
- å stimulere de enkelte medlemsland så langt det er mulig til å foreta en gjennomgang av lovgivningen, med formål å vurdere skjerpelser i straffeskalaen for menneskehandel.

Forslaget blev sendt til behandling i Udvalget for Velfærd i Norden, som nedsatte en arbejdsgruppe til at se nærmere på sagen. Arbejdsgruppen bestod af Pia Hallström, (M) og Christian Juul, (EL). Pia Hallström blev i efteråret 2016 udskiftet med Bengt Morten Wenstøb og samtidigt gik Anna Maja Henriksson ind i gruppen som repræsentant for forslagsstillerne.

Arbejdsgruppen har set nærmere på tidligere rekommandationer og drøftet, hvordan menneskehandel bekæmpes nationalt og internationalt. På udvalgmødet den 1. november 2016 gennemgik Søren Stokholm Thomsen, seniorrådgiver i Nordisk Ministerråd, hvilke initiativer og projekter, der er i gang eller under forberedelse i Nordisk Ministerråds regi. Der findes 9 tværfaglige projekter, der med hver sit sigte, skal bidrage til formålet. Nogle af projekterne gennemføres i samarbejde med andre regionale eller nationale organisationer og andre gennemføres gennem ministerrådets kontorer i Baltikum. I efteråret 2016 deltog repræsentanter fra arbejdsgruppen desuden i seminarer og konferencer om emnet. På den baggrund blev det oprindelige forslag ændret for at tilpasse sig de aktuelle udfordringer indenfor menneskehandel og slaveri.

I dag tager menneskehandel/slaveri sig ud på mange forskellige former. Det er ikke beholdt kvinder i sexindustrien, men omfatter blandt andet tvangsarbejde indenfor servicesektoren, landbrug, byggeindustrien og meget andet. Der er en stigning i disse andre former for tvangsarbejde i Norden.

Dertil kommer de nyere former for menneskehandel, hvor udsatte og sårbare personer lokkes til de nordiske på falske forventninger og løgne med henblik på at udnytte offentlige sociale ydelser, som bagmændene derefter hæver. Det er en omfattende og kompleks kriminalitet, som indbefatter falske identifikationsdokumenter, socialt bedrageri, oprettelse af fiktive fup-firmer mm. Det er kendetegnende, at personerne ikke selv betragter sig som menneskehandlet eller som ofre. Den såkaldte Hvepsebo-sag fra Danmark 2014-16 er eksempel på denne

form for menneskehandel og tilsvarende komplekse menneskehandelssager er undervejs i andre nordiske lande.

Sexindustrien bidrager samtidigt i væsentlig grad til menneskehandel. Men seksuel udnyttelse af personer tager også helt andre former end tidligere. I Bergen, Norge, findes eksempel på en mand, der seksuelt udnyttede et barn over internettet via skype i Asien. Denne form for kriminalitet (såkaldt "*on live sexual abuse*") er yderst kompleks juridisk set, og kræver omfattende internationalt samarbejde for at kunne straffes og forebygges. De nye former for kriminalitet benytter sig ofte af huller i lovgivning eller mangel på samme, fordi kriminaliteten ikke har været forudset eller bekendt tidligere. Det stiller særlige krav til både nationale, europæiske og internationale lovgivningsparter.

Samtidigt oplever de nordiske lande indstigning i asylansøgere og migranter, der ofte må benytte sig af kriminelle veje for at komme til de nordiske lande. Der står menneskehandlere og smuglere bag flere transportveje til Europa, og nogle personer sendes ufrivilligt afsted på disse rejser.

Der findes eksempler på børn i Norden, der ikke søger asyl, men som placeres i et nordisk land af bagmænd. Børnene tilknyttes et kriminel person eller organisation, som børnene dog ikke selv kender. Børnene forstår ikke, at de er menneskehandlet. Samtidigt skylder børnene penge for rejsen hertil og står i gæld til bagmændene. Gælden skal betales af og børn kan indgå i ulige kriminelle sammenhænge; prostitution, terrorhandlinger, tvungne ægteskaber eller andet. Ofrene ser ikke sig selv som ofre, og særligt drengebørn ser ikke sig selv som ofre på grund af misforstået kulturel maskulinitet.

Arbejdsmarkedet – og det ulovlige arbejdsmarked kan også være påvirket af den øget migration. Lav løn er bedre end ingen løn, og afviste asylansøgere tilbydes i nogle sammenhænge job.

Menneskehandel flourer derfor stadig i de nordiske lande om end i nye former. Arbejdsgruppen har med ovennævnte at-satser forsøgt at formulere rekommandationer, der imødekommer de nye kriminalitetsformer, der har det til fælles, at det handler om udnyttelse af sårbare mennesker, der reelt ikke har mulighed for gå eller forlade situationen.

Endelig har arbejdsgruppen argumenterede for, at det kunne være en ide, at arbejde for en holdningsplan, der til forskel fra en handlingsplan, sigter mod at ændre attituder til nutidens slaveri. Derfor findes der nu også en rekommandation om at udarbejde en holdningsplan mod menneskehandel.

Udvalgets synspunkter

Udvalget for Velfærd i Norden mener, at kampen mod menneskehandel skal fortsætte så længe mennesker behandles som varer, der kan købes og sælges. Det er vor tids slavehandel. Menneskehandel er et stort problem internationalt, og desværre også i Norden. Udfordringerne er, at handlen og udnyttelsen af mennesker tager sig ud på mange forskellige måder, og kriminaliteten bliver mere kompleks end tidligere. Derfor har Udvalget for Velfærd i Nor-

den gennem dette forslag tilstræbt at aktualisere rekommandationen til de nye former for handel, som omfatter komplicerede former for kriminalitet.

Udvalget er opmærksomt på, at handlen med mennesker overskrider grænserne og kampen skal ske gennem internationalt samarbejde og tilpasning af konventioner og lovgivning på området. Samtidigt skønnes handlen med mennesker at være en af de største illegale økonomier i verden. Udvalget mener derfor, at det ville være hensigtsmæssigt at få undersøgt og vurderet hvor stor denne form for illegale økonomi er i Norden.

Endelig mener udvalget, at kampen mod menneskehandel også skal ske gennem attitudeændring og holdningsskift. Al former for udnyttelse, tvang og handel med mennesker er uacceptabelt. Derfor opfordrer rekommandationen også til at der udarbejdes en holdningsplan, der til forskel fra en handlingsplan, sigter mod at reducere efterspørgslen gennem etiske retningslinjer og kampagner. Med ovenstående tiltag håber Udvalget for Velfærd i Norden at sende sit bidrag til bekæmpelse af menneskehandel, og vil nøje følge udviklingen indenfor dette område i de nordiske lande.

Oslo, 25. januar 2017

Angelika Bengtsson (SD)
Anna-Maja Henriksson (sv),
Bengt Morten Wenstøb (H)
Hege Haukeland Liadal (A)
Jenis av Rana (Mfl.)
Karen J. Klint (S)
Krista Mikkonen (Gröna)

Lennart Axelsson (S)
Maria Stockhaus (M)
Pernille Schnoor (ALT)
Richard Jomshof (SD)
Rikard Larsson (S)
Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)
Ulf Leirstein (Frp)